

Djela svjedoče

Misna čitanja: Jr 20,10-13; Ps 18,2-7; Iv 10,31-42

Kamenovanje je bio osobito okrutan način izvršenja smrtne kazne kod Židova. Kamenovanjem se kažnjavalo, primjerice, bogohuljenje, teško ubojstvo ili preljub ... sve redom teški prijestupi koji su, prema mišljenju Židova, zasluživali smrt. Čitava je zajednica sudjelovala u izvršenju te strašne osude. Vjerovalo se da teški grijeh i prijestup jednoga nije samo njegova osobna stvar, nego da pogađa sve. Stoga su se svi osjećali pozvanima ne samo osuditi nego i izvršiti presudu.

Isus se našao pred zajednicom koja ga želi osuditi i izvršiti presudu – kamenovati – jer su vjerovali da on to zaslužuje. Iskustvo osude i kazne pravednika već je prisutno u Starom zavjetu. Prorok Jeremija, u prvom čitanju, govori o progonstvu, osveti, ali i o pouzdanju u Božju pomoć i providnost. Na Boga se valja osloniti i njemu se uteći u trenucima nevolje – tako Psalmist ispovijeda ufanje u Boga – i prostire dušu u zahvalnom vapaju. Izbavljenjem pravednika iz nevolje Bog ponovno potvrđuje snagu svojega milosrđa.

Isus se još jednom našao pred osudom. Na njemu se nastavljaju starozavjetna iskustva progonstva pravednika. Na neformalnom suđenju zbog „bogohuljenja“, Isus je suočen s takozvanom „pravednom kaznom“. Židovi ga žele osuditi radi njegovih riječi. No, On ukazuje na svoja djela. Sva se rasprava između Isusa i Židova zapravo svodi na razliku između riječi i djela. Za Isusa su djela svjedočanstva njegova poslanja, dokaz istinitosti njegovih riječi. U djelima se prepoznaje njegovo jedinstvo s Ocem. Prije negoli će reći da je Sin Božji, On to pokazuje svojim djelima.

Židovi pak ne prihvaćaju tu logiku razmišljanja. Reći 'Sin sam Božji' – predstavlja najveću hulu. Kažu „zbog dobra te djela ne kamenujemo, nego zbog hule“. Oni ne prepoznaju Boga na djelu i u djelima Isusovim. Ne vide ono što je očito - da je u Isusovim riječima i djelima Bog prisutan. Oni mu, doduše, i mogu priznati da je učinio dobra ljudima, ali mu ne mogu oprostiti to što se priznaje Sinom Božjim.

Čuvari zakona i morala prijete tražeći od Isusa da ne uznemiruje, da ne stavlja u pitanje utvrđene sigurnosti i da se prilagodi uobičajenim načinima ponašanja i mišljenja. Oni stavljaju Isusa pred osudu „u ime Božje“. Vjerojatno najgore što se može dogoditi jest to da se vjera koristi kao izlika da se drugome nanese zlo i da ga se ukloni. Vjera se može lako pretvoriti u ideologiju, u opravdavanje struktura vlasti, u otuđenje... Bog postaje sredstvo u rukama takozvanih „pobožnih“ i „gorljivih“ vjernika. Vjera stvarno može biti najgore izopačenje ako napusti svoju istinu i pretvori se u sredstvo postizanja ciljeva. Trgovina, interesi i kompromisi mogu od vjere stvoriti krajnje nasilan, nepravedan i nehuman sustav, sredstvo nametanja krivnje, ugnjetavanja i tjeskobe.

Pred vjernicima, a još više učiteljima vjere svih vremena, stoji stvarna opasnost da iskrive lice Božje, da živo iskustvo Boga zamjene izvanjskim formulama i frazama. Postoji opasnost da tako postanu „obijeljeni grobovi”: izvana savršeni, a iznutra mrtvi. Razlika između riječi i djela prvi je pokazatelj takvih vjernika i takvih učitelja vjere, koji žive u raskoraku između riječi i djela. Takvi ljudi redovito jedno govore, a posve drugo čine. Zapravo, mnogo im je važnije kako izgledaju negoli kakvi jesu, kako govore negoli što misle, kako se prikazuju ljudima negoli kakvi jesu pred Bogom. U njihovoj se vjeri sve svodi na ispunjavanje slova zakona, a ne njegova duha. Uvijek se smatraju boljima. Njihove su oči zaslijepljene vlastitom veličinom, a zapravo su nesposobni vidjeti kako Bog djeluje u drugima. Često posežu za „kamenjem” osude i često pogađaju pravednika. Njihova „gorljiva vjera” je samo paravan izopačenosti.

Današnje evanđelje završava znakovito: „Mnogi ondje povjerovali su u njega”. Jedinstvo riječi i djela u Isusu objavljuje Oca. Isus zna i hrabro ispovijeda svoju istinu. Iskreno djeluje i upravo to jedinstvo između riječi i djela je temelj i razlog da mu se povjeruje. Vjerovati možemo samo kad smo dotaknuti svjedočanstvom istine. To je svjedočanstvo privlačno jer se odupire predrasudama i zastrašivanjima „kamenjem” tobožnje pravednosti i pobožnosti, a prijanja istini. Prava vjera pomiruje duh i tijelo, riječi i djela, misli i osjećaje. Vraća jedinstvo i ulijeva radost slobode. U pravoj vjeri sve srasta u čudesno jedinstvo i sve se milosno poimira. Kad se u vjeri otvorimo Božjoj ljubavi, kad odbacimo „kamenja osude” i u nama će zasjati „djela Očeva”. Ova je Euharistija mjesto gdje se riječi i čini očituju Krista i Očevu ljubav prema nama, ali i mjesto gdje se sabiremo, sjedinjujemo u jedno kao Crkva i kao vjernici. Neka i ova Euharistija bude zalog istinitosti naših riječi i djela, snaga svjedočanstva i znamen ljubavi Božje u nama.